

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1966-1967.

REVISION DE LA CONSTITUTION.

22 DECEMBRE 1966.

**Revision du texte de la Constitution, en vue
d'établir sa version néerlandaise.**

**(Déclaration du pouvoir législatif,
voir « Moniteur Belge », n° 76, du 17 avril 1965).**

**TEXTE TRANSMIS
PAR LA CHAMBRE
DES REPRESENTANTS.**

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1966-1967.

HERZIENING VAN DE GRONDWET.

22 DECEMBER 1966.

**Herziening van de tekst van de Grondwet, om de
Nederlandse versie ervan vast te stellen.**

**(Verklaring van de wetgevende macht,
zie « Belgisch Staatsblad », n° 76, van 17 april 1965).**

**TEKST OVERGEZONDEN
DOOR DE KAMER
VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.**

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1966-1967

22 DÉCEMBRE 1966

Texte néerlandais de la Constitution

TEXTE TRANSMIS
PAR LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS.

Article unique.

Le texte néerlandais de la Constitution est rédigé comme suit :

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1966-1967

22 DECEMBER 1966

Nederlandse tekst van de Grondwet

TEKST OVERGEZONDEN DOOR DE KAMER
VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.

Enig artikel.

De Nederlandse tekst van de Grondwet luidt als volgt :

GRONDWET VAN BELGIE

EERSTE TITEL.

Het grondgebied en zijn indeling.

Artikel 1.

België is ingedeeld in provincies.

Deze provincies zijn : Antwerpen, Brabant, Henegouwen, Limburg, Luik, Luxemburg, Namen, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen.

De wet kan, indien daartoe redenen zijn, het grondgebied indelen in een groter aantal provincies.

Voor de koloniën, overzeese bezittingen of protectoraten, die België kan verkrijgen, gelden bijzondere wetten. De

Belgische troepen, voor hun verdediging bestemd, mogen alleen bij vrijwillige dienstneming worden aangeworven.

Art. 2.

De onderverdelingen van de provincies kunnen alleen door de wet worden vastgesteld.

Art. 3.

In de grenzen van het Rijk, van de provincies en van de gemeenten kan geen verandering of correctie worden aangebracht dan krachtens een wet.

R. A. 7003.

Voir :

Document de la Chambre des Représentants :

327 (1966-1967) :

— N° 1 : Rapport.

Annales de la Chambre des Représentants :

21 et 22 décembre 1966.

R. A. 7003.

Zie :

Stuk van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :

327 (1966-1967) :

— N° 1 : Verslag.

Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :

21 en 22 december 1966.

TITEL II.

De Belgen en hun rechten.

Art. 4.

De staat van Belg wordt verkregen, behouden en verloren volgens de regels bij de burgerlijke wet gesteld.

Deze Grondwet en de overige wetten op de politieke rechten bepalen welke de vereisten zijn waaraan men moet voldoen, benevens de staat van Belg, om die rechten te kunnen uitoefenen.

Art. 5.

Naturalisatie wordt verleend door de wetgevende macht.

Alleen grote naturalisatie stelt de vreemdeling met de Belg gelijk voor de uitoefening van de politieke rechten.

Art. 6.

Er is in de Staat geen onderscheid van standen.

De Belgen zijn gelijk voor de wet; zij alleen zijn tot de burgerlijke en militaire bedieningen benoembaar, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere gevallen door een wet kunnen worden gesteld.

Art. 7.

De vrijheid van de persoon is gewaarborgd.

Niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft.

Niemand kan behalve bij ontdekking op heter daad, worden aangehouden dan krachtens een met redenen omkleed bevel van de rechter, dat moet worden betekend bij de aanhouding of uiterlijk binnen vierentwintig uren.

Art. 8.

Niemand kan tegen zijn wil worden afgetrokken van de rechter die de wet hem toekent.

Art. 9.

Geen straf kan worden ingevoerd of toegepast dan krachtens de wet.

Art. 10.

De woning is onschendbaar; geen huiszoeking kan plaats hebben dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft.

Art. 11.

Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet dan ten algemenen nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald en tegen billijke en voorafgaande schadeloosstelling.

Art. 12.

De straf van verbeurdverklaring der goederen kan niet worden ingevoerd.

Art. 13.

De burgerlijke dood is afgeschaft; hij kan niet opnieuw worden ingevoerd.

Art. 14.

De vrijheid van eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan, alsmede de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, zijn gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd.

Art. 15.

Niemand kan worden gedwongen op enigerlei wijze deel te nemen aan handelingen en aan plechtigheden van een eredienst of de rustdagen ervan te onderhouden.

Art. 16.

De Staat heeft niet het recht zich te bemoeien met de benoeming of de installatie der bedienaren van enige eredienst of hun te verbieden briefwisseling te houden met hun overheid en de akten van deze overheid openbaar te maken, onverminderd, in laatstgenoemd geval, de gewone aansprakelijkheid inzake drukpers en openbaarmaking.

Het burgerlijk huwelijk moet altijd aan de huwelijksinzegening voorafgaan, behoudens de uitzonderingen door de wet te stellen, indien daartoe redenen zijn.

Art. 17.

Het onderwijs is vrij; elke preventieve maatregel is verboden; de bestraffing van de misdrijven wordt alleen door de wet geregeld.

Het openbaar onderwijs, op staatskosten gegeven, wordt eveneens door de wet geregeld.

Art. 18.

De drukpers is vrij; de censuur kan nooit worden ingevoerd; geen borgstelling kan worden geëist van de schrijvers, uitgevers of drukkers.

Wanneer de schrijver bekend is en zijn woonplaats in België heeft, kan de uitgever, de drukker of de verspreider niet worden vervolgd.

Art. 19.

De Belgen hebben het recht vreedzaam en ongewapend te vergaderen, mits zij zich gedragen naar de wetten, die het uitoefenen van dit recht kunnen regelen zonder het echter aan een voorafgaand verlof te onderwerpen.

Deze bepaling is niet van toepassing op bijeenkomsten in de open lucht, die ten volle aan de politiewetten onderworpen blijven.

Art. 20.

De Belgen hebben het recht van vereniging; dit recht kan niet aan enige preventieve maatregel worden onderworpen.

Art. 21.

Ieder heeft het recht verzoekschriften, door een of meer personen ondertekend, bij de openbare overheden in te dienen.

Alleen de gestelde overheden hebben het recht verzoekschriften in gemeenschappelijke naam in te dienen.

Art. 22.

Het briefgeheim is onschendbaar.

De wet bepaalt welke agenten verantwoordelijk zijn voor de schending van het geheim der aan de post toevertrouwde brieven.

Art. 23.

Het gebruik van de in België gesproken talen is vrij; het kan niet worden geregeld dan door de wet en alleen voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken.

Art. 24.

Geen voorafgaand verlot is nodig om vervolgingen in te stellen tegen openbare ambtenaren wegens daden van hun bestuur, behoudens wat ten opzichte van de ministers is bepaald.

TITEL III.

De machten.

Art. 25.

Alle machten gaan uit van de Natie.

Zij worden uitgeoefend op de wijze bij de Grondwet bepaald.

Art. 26.

De wetgevende macht wordt gezamenlijk uitgeoefend door de Koning, de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat.

Art. 27.

Het recht van initiatief behoort aan elk van de drie takken der wetgevende macht.

Art. 28.

Alleen de wetgevende macht kan een authentieke uitlegging van de wetten geven.

Art. 29.

De uitvoerende macht, zoals zij door de Grondwet is geregeld, berust bij de Koning.

Art. 30.

De rechterlijke macht wordt uitgeoefend door de hoven en rechtbanken.

De arresten en vonnissen worden in naam des Konings ten uitvoer gelegd.

Art. 31.

De uitsluitend gemeentelijke of provinciale belangen worden door de gemeenteraden of de provincieraden geregeld, volgens de beginselen bij de Grondwet vastgesteld.

EERSTE HOOFDSTUK.

De Kamers.

Art. 32.

De leden van beide Kamers vertegenwoordigen de Natie, en niet enkel de provincie of de onderverdeling van een provincie die hen heeft benoemd.

Art. 33.

De vergaderingen van de Kamers zijn openbaar.

Elke Kamer vergadert evenwel met gesloten deuren, op verzoek van haar voorzitter of van tien leden.

Zij beslist daarna, bij volstreekte meerderheid, of de vergadering in het openbaar zal worden hervat ter behandeling van hetzelfde onderwerp.

Art. 34.

Elke Kamer onderzoekt de geloofsbriefen van haar leden en beslist de geschillen die hieromtrent rijzen.

Art. 35.

Men kan niet tegelijk lid van beide Kamers zijn.

Art. 36.

Een lid van een van beide Kamers dat door de regering wordt benoemd tot een ander bezoldigd ambt dan dat van minister en de benoeming aanneemt, houdt onmiddellijk op zitting te hebben en treedt niet weder in functie dan krachtens een nieuwe verkiezing.

Art. 37.

Bij iedere zitting benoemt elke Kamer haar voorzitter, haar ondervoorzitters en stelt haar bureau samen.

Art. 38.

Elk besluit wordt bij volstreekte meerderheid van stemmen genomen, behoudens hetgeen door de reglementen der Kamers zal worden bepaald met betrekking tot verkiezingen en voordrachten.

Bij staking van stemmen is het behandelde voorstel verworpen.

Geen van beide Kamers kan een besluit nemen, indien niet de meerderheid van haar leden tegenwoordig is.

Art. 39.

De stemmingen geschieden mondeling of bij zitten en opstaan; over de wetten in hun geheel wordt altijd bij

naamafroeping en mondeling gestemd. Verkiezingen en voordrachten van kandidaten geschieden bij geheime stemming.

Art. 40.

Elke Kamer heeft het recht van onderzoek.

Art. 41.

Een wetsontwerp kan door een van de Kamers eerst worden aangenomen nadat daarover artikelsgewijs gestemd is.

Art. 42.

De Kamers hebben het recht de artikelen en de voorgestelde amendementen te wijzigen en te splitsen.

Art. 43.

Het is verboden in persoon aan de Kamers verzoekschriften aan te bieden.

Elke Kamer heeft het recht de bij haar ingediende verzoekschriften naar de ministers te verwijzen. De ministers zijn verplicht omtrent de inhoud uitleg te verstrekken, zo dikwijls als de Kamer het vordert.

Art. 44.

Geen lid van een van beide Kamers kan worden vervolgd of aan enig onderzoek onderworpen naar aanleiding van een mening of een stem, in de uitoefening van zijn functie uitgebracht.

Art. 45.

Geen lid van een van beide Kamers kan tijdens de zitting in strafzaken worden vervolgd of aangehouden dan met verlof van de Kamer waarvan hij deel uitmaakt, behalve bij ontdekking op heter daad.

Lijfswang kan, tijdens de zitting, tegen een lid van een van beide Kamers niet worden uitgeoefend dan met zodanig verlof.

De hechtenis of de vervolging van een lid van een van beide Kamers wordt tijdens de zitting en voor haar gehele duur geschorst, indien de Kamer het vordert.

Art. 46.

Elke Kamer bepaalt, in haar reglement, de wijze waarop zij haar bevoegdheden uitoefent.

EERSTE AFDELING.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Art. 47.

De afgevaardigden ter Kamer van Volksvertegenwoordigers worden rechtstreeks gekozen door de burgers die volle 21 jaar oud zijn, die sinds ten minste zes maanden

hun woonplaats hebben in dezelfde gemeente en niet verkeren in een der gevallen van uitsluiting bij de wet bepaald.

Ieder kiezer heeft slechts recht op één stem.

Een wet kan, onder dezelfde voorwaarden, kiesrecht verlenen aan de vrouwen. Die wet moet ten minste twee derden van de stemmen verkrijgen.

Art. 48.

De samenstelling van de kiescolleges wordt, voor elke provincie, door de wet geregeld.

De verkiezingen geschieden volgens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging dat door de wet wordt vastgesteld.

De stemming is verplicht en geheim. Zij heeft plaats in de gemeente, behoudens de bij de wet te stellen uitzonderingen.

Art. 49.

De kieswet stelt het getal van de afgevaardigden vast naar de bevolking; dit getal mag de verhouding van één afgevaardigde voor elke 40 000 inwoners niet te boven gaan. Zij bepaalt eveneens de voorwaarden waaraan men moet voldoen om kiezer te kunnen zijn, alsmede de gang van de verkiezingsverrichtingen.

Art. 50.

Om verkiesbaar te zijn moet men :

1° Belg zijn door geboorte of grote naturalisatie hebben verkregen;

2° Het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten;

3° De volle leeftijd van 25 jaar hebben bereikt;

4° Zijn woonplaats hebben in België.

Geen andere voorwaarde tot verkiesbaarheid kan worden vereist.

Art. 51.

De leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers worden gekozen voor vier jaar.

De Kamer wordt om de vier jaar vernieuwd.

Art. 52.

Ieder lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers geniet een jaarlijkse vergoeding van 12 000 frank.

Bovendien heeft hij vrij verkeer op alle verkeerswegen door de Staat geëxploiteerd of in concessie gegeven.

De wet bepaalt van welke vervoermiddelen, buiten de hierboven vermelde wegen, de volksvertegenwoordigers kosteloos gebruik mogen maken.

Aan de voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers kan een jaarlijkse vergoeding worden toegekend, aan te rekenen op de dotatie bestemd voor de dekking der uitgaven van deze vergadering.

De Kamer bepaalt het bedrag dat van de vergoeding mag worden ingehouden als bijdrage in de lijfrente- of pensioenkassen, waarvan zij de oprichting wenselijk acht.

AFDELING II.

De Senaat.

Art. 53.

De Senaat is samengesteld :

1° Uit leden, overeenkomstig artikel 47 gekozen naar de bevolking van elke provincie. De bepalingen van artikel 48 zijn van toepassing op de verkiezing van deze senatoren;

2° Uit leden, door de provincieraden gekozen naar verhouding van één senator voor elke 200 000 inwoners. Elk overschot van tenminste 125 000 inwoners geeft recht op een senator meer. Evenwel benoemt elke provincieraad ten minste drie senatoren;

3° Uit leden door de Senaat gekozen, in aantal gelijk aan de helft van het getal der senatoren die door de provincieraden zijn gekozen. Is dit een oneven getal, dan wordt het met een eenheid vermeerderd.

Deze leden worden benoemd door de senatoren die bij toepassing van de n^{re} 1° en 2° van dit artikel zijn gekozen.

De verkiezing van de senatoren, te kiezen bij toepassing van de n^{re} 2° en 3°, geschiedt volgens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging dat door de wet wordt vastgesteld.

Art. 54.

Het getal van de senatoren die rechtstreeks door het kiezerskorps worden gekozen, is gelijk aan de helft van het getal der leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Art. 55.

De senatoren worden gekozen voor vier jaar. De Senaat wordt om de vier jaar geheel vernieuwd.

Art. 56.

Om tot senator gekozen te kunnen worden moet men :

1° Belg zijn door geboorte of grote naturalisatie hebben verkregen;

2° Het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten;

3° Zijn woonplaats hebben in België;

4° Ten minste veertig jaar oud zijn.

Art. 56bis.

Om tot senator gekozen te kunnen worden bij toepassing van n° 1° van artikel 53, moet men bovendien behoren tot een van de volgende categorieën :

1° Ministers, gewezen ministers en ministers van Staat;

2° Leden en gewezen leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat;

3° Houders van een eindexamen, uitgereikt door een der inrichtingen voor hoger onderwijs waarvan de lijst door de wet wordt vastgesteld;

4° Gewezen hogere officieren van het leger en van de marine;

5° Leden-titularissen en gewezen-titularissen der rechtbanken van koophandel die ten minste tweemaal met een mandaat werden bekleed;

6° Zij die, gedurende ten minste tien jaar, het ambt hebben bekleed van bedienaar van een der erediensten waarvan de leden een wedde genieten ten laste van de Staat;

7° Werkende leden en gewezen werkende leden van een der koninklijke academies en hoogleraren en gewezen hoogleraren aan een der inrichtingen voor hoger onderwijs waarvan de lijst door de wet wordt vastgesteld;

8° Gewezen provinciegouverneurs; leden en gewezen leden van bestendige deputaties; gewezen arrondissements-commissarissen;

9° Leden en gewezen leden van provincieraden die ten minste twemaal met een mandaat werden bekleed;

10° Burgemeesters en gewezen burgemeesters, schepenen en gewezen schepenen van gemeenten-arrondissements-hoofdplaatsen en van gemeenten met meer dan 4 000 inwoners;

11° Gewezen gouverneurs-generaal en vice-gouverneurs-generaal van Belgisch-Kongo; leden en gewezen leden van de Koloniale Raad;

12° Gewezen directeurs-generaal, gewezen directeurs en gewezen inspecteurs-generaal bij de onderscheiden ministeries;

13° Eigenaars en vruchtgebruikers van in België gelegen onroerende goederen waarvan het kadastraal inkomen ten minste 12 000 frank bedraagt; belastingplichtigen die elk jaar aan de Staatskas ten minste 3 000 frank aan directe belastingen betalen;

14° Zij die, als afgevaardigde-beheerder, als bestuurder of in een soortgelijke hoedanigheid, gedurende vijf jaar de leiding hebben gehad van het dagelijks bestuur van een Belgische handelsvennootschap op aandelen waarvan het gestorte kapitaal ten minste een miljoen frank bedraagt;

15° Hoofden van nijverheidsondernemingen waarin voortdurend ten minste 100 werklieden arbeiden, en van landbouwbedrijven van ten minste 50 hectare;

16° Zij die, als bestuurder-zaakvoerder of in een soortgelijke hoedanigheid, gedurende drie jaar de leiding hebben gehad van het dagelijks bestuur van een Belgische coöperatieve vennootschap tellende, sinds vijf jaar, ten minste 500 leden;

17° Zij die, als werkende leden, gedurende vijf jaar het ambt hebben vervuld van voorzitter of secretaris van een mutualiteit of van een mutualiteitsverbond tellende, sinds vijf jaar, ten minste 1 000 leden;

18° Zij die, als werkende leden, gedurende vijf jaar, het ambt hebben vervuld van voorzitter of secretaris van een beroeps-, nijverheids- of landbouwvereniging tellende, sinds vijf jaar, ten minste 500 leden;

19° Zij die, gedurende vijf jaar, het ambt hebben vervuld van voorzitter van een kamer van koophandel of van nijverheid tellende, sinds vijf jaar, ten minste 300 leden;

20° Leden van raden van nijverheid en arbeid, van provinciale landbouwcommissies, van werkrechtersraden, die ten minste tweemaal met een mandaat werden bekleed;

21° Door verkiezing aangestelde leden van een der raden van advies opgericht bij de ministeriële departementen.

Nieuwe categorieën van verkiesbare personen kunnen door een wet worden ingevoerd; die wet moet ten minste twee derden van de stemmen verkrijgen.

Art. 56ter.

De door de provincieraden gekozen senatoren mogen niet behoren tot de vergadering die hen kiest, noch daarvan deel hebben uitgemaakt gedurende het jaar van de verkiezing of gedurende de twee vorige jaren.

Art. 56quater.

In geval van ontbinding van de Senaat kan de Koning de provincieraden ontbinden.

Het ontbindingsbesluit bevat oproeping van de provincieraadskiezers binnen veertig dagen en bijeenroeping van de provincieraden binnen twee maanden.

Art. 57.

De senatoren genieten geen wedde.

Zij hebben evenwel recht op vergoeding van hun onkosten; die vergoeding is vastgesteld op vierduizend frank per jaar.

Bovendien hebben zij vrij verkeer op alle verkeerswegen door de Staat geëxploiteerd of in concessie gegeven.

De wet bepaalt van welke vervoermiddelen, buiten de hierboven vermelde wegen, zij kosteloos gebruik mogen maken.

Art. 58.

De zonen van de Koning of, indien er geen zijn, de Belgische prins van de tot regeren gerechtigde tak van het koninklijk stamhuis, zijn van rechtswege senator op de leeftijd van 18 jaar. Zij zijn eerst stemgerechtigd op de leeftijd van 25 jaar.

Art. 59.

Elke vergadering van de Senaat die mocht worden gehouden buiten de zitting van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, is van rechtswege nietig.

HOOFDSTUK II.**De Koning en de ministers.****EERSTE AFDELING.****De Koning.****Art. 60.**

De grondwettelijke macht van de Koning gaat bij erfopvolging over op de natuurlijke en wettige nakomelingschap, in de rechte lijn, van Z. M. Leopold Joris Christiaan Frederik van Saksen-Coburg, van man op man, volgens eerstgeboorterecht en met altyddurende uitsluiting van de vrouwen en van hun nakomelingschap.

De prins die huwt zonder toestemming van de Koning of van hen die, bij gebreke van de Koning, zijn macht uitoefenen in de bij de Grondwet bepaalde gevallen, verliest zijn recht op de kroon.

Hij kan echter in zijn recht worden hersteld door de Koning of door hen die, bij gebreke van de Koning, zijn macht uitoefenen in de bij de Grondwet bepaalde gevallen, doch alleen met instemming van beide Kamers.

Art. 61.

Bij gebreke van mannelijke nakomelingschap van Z. M. Leopold Joris Christiaan Frederik van Saksen-Coburg, kan de Koning zijn opvolger benoemen, mits de

Kamers daarmee instemmen op de wijze als in het volgend artikel is voorgeschreven.

Indien geen opvolger op deze wijze is benoemd, is de troon onbezet.

Art. 62.

De Koning kan niet tegelijk hoofd van een andere Staat zijn zonder instemming van beide Kamers.

Geen van beide Kamers kan hierover beraadslagen, wanneer niet ten minste twee derden van haar leden tegenwoordig zijn, en het besluit is alleen dan aangenomen, indien het ten minste twee derden van de uitgebrachte stemmen heeft verkregen.

Art. 63.

De persoon des Konings is onschendbaar; zijn ministers zijn verantwoordelijk.

Art. 64.

Geen akte van de Koning kan gevolg hebben, wanneer zij niet medeondertekend is door een minister, die daardoor alleen reeds, ervoor verantwoordelijk wordt.

Art. 65.

De Koning benoemt en ontslaat zijn ministers.

Art. 66.

Hij verleent de graden in het leger.

Hij benoemt de ambtenaren bij het algemeen bestuur en bij de buitenlandse betrekkingen, behoudens de door de wetten gestelde uitzonderingen.

Andere ambtenaren benoemt hij alleen krachtens een uitdrukkelijke wetsbepaling.

Art. 67.

Hij maakt de verordeningen en neemt de besluiten die voor de uitvoering van de wetten nodig zijn, zonder ooit de wetten zelf te mogen schorsen of vrijstelling van hun uitvoering te mogen verlenen.

Art. 68.

De Koning voert het bevel over land- en zeemacht, verklaart de oorlog, sluit de vredesverdragen, de verdragen van bondgenootschap en de handelsverdragen. Hij geeft daarvan kennis aan de Kamers, zodra het belang en de veiligheid van de Staat het toelaten, onder toevoeging van de passende mededelingen.

De handelsverdragen en de verdragen die de Staat zouden kunnen bezwaren of Belgen persoonlijk zouden kunnen binden, hebben eerst gevolg nadat zij de instemming van de Kamers hebben verkregen.

Geen afstand, geen ruiling, geen toevoeging van grondgebied kan plaats hebben dan krachtens een wet. In geen geval kunnen de geheime artikelen van een verdrag de openbare artikelen teniet doen.

Art. 69.

De Koning bekrachtigt de wetten en kondigt ze af.

Art. 70.

De Kamers komen van rechtswege bijeen ieder jaar, de tweede dinsdag van november, behalve wanneer zij door de Koning reeds voordien zijn bijeengeroepen.

De Kamers moeten ieder jaar ten minste veertig dagen in zitting blijven.

De zitting wordt door de Koning gesloten.

De Koning heeft het recht de Kamers in buitengewone zitting bijeen te roepen.

Art. 71.

De Koning heeft het recht de Kamers tegelijk of afzonderlijk te ontbinden. Het ontbindingsbesluit bevat oproeping van de kiezers binnen veertig dagen en bijeenroeping van de Kamers binnen twee maanden.

Art. 72.

De Koning kan de Kamers verdagen. Evenwel mag de verdaging, zonder instemming van de Kamers, de termijn van een maand niet overschrijden, noch gedurende een zelfde zitting worden herhaald.

Art. 73.

Hij heeft het recht de door de rechters uitgesproken straffen kwijt te schelden of te verminderen, behoudens hetgeen ten aanzien van de ministers is bepaald.

Art. 74.

Hij heeft het recht munt te slaan, ter uitvoering van de wet.

Art. 75.

Hij heeft het recht adeldom te verlenen, zonder ooit enig voorrecht daaraan te mogen verbinden.

Art. 76.

Hij verleent de militaire orden, met inachtneming van wat de wet daaromtrent voorschrijft.

Art. 77.

De civiele lijst wordt door de wet vastgesteld voor de duur van de regering van elke Koning.

Art. 78.

De Koning heeft geen andere macht dan die welke de Grondwet en de bijzondere wetten, krachtens de Grondwet zelf uitgevaardigd, hem uitdrukkelijk toekennen.

Art. 79.

Bij overlijden van de Koning komen de Kamers zonder bijeenroeping samen, uiterlijk de tiende dag na die van het overlijden. Indien de Kamers tevoren ontbonden zijn en het ontbindingsbesluit bijeenroeping bevat tegen een

later tijdstip dan de tiende dag, treden de oude Kamers opnieuw in functie, totdat de Kamers die hun plaats moeten innemen, bijeenkomen.

Is slechts één Kamer ontbonden, dan wordt ten aanzien van die Kamer op gelijke wijze gehandeld.

Te rekenen van het overlijden van de Koning en tot de cedafllegging van zijn troonopvolger of van de Regent, wordt de grondwettelijke macht van de Koning in naam van het Belgische volk uitgeoefend door de in raad verenigde ministers en onder hun verantwoordelijkheid.

Art. 80.

De Koning is meerderjarig op de volle leeftijd van achttien jaar.

Hij neemt eerst bezit van de troon nadat hij, in een vergadering der verenigde Kamers, de volgende eed plechtig heeft afgelegd :

« Ik zweer dat ik de Grondwet en de wetten van het Belgische volk zal naleven, 's Lands onafhankelijkheid handhaven en het grondgebied ongeschonden bewaren. »

Art. 81.

Indien, bij overlijden van de Koning, zijn opvolger minderjarig is, komen beide Kamers in verenigde vergadering bijeen, ten einde in het regentschap en in de voogdij te voorzien.

Art. 82.

Indien de Koning in de onmogelijkheid verkeert te regeren, roepen de ministers, na deze onmogelijkheid te hebben laten vaststellen, de Kamers dadelijk bijeen. Door de verenigde Kamers wordt in de voogdij en in het regentschap voorzien.

Art. 83.

Het regentschap mag slechts aan één persoon worden opgedragen.

De Regent treedt eerst in functie nadat hij de bij artikel 80 voorgeschreven eed heeft afgelegd.

Art. 84.

Gedurende een regentschap kan geen verandering in de Grondwet worden aangebracht.

Art. 85.

Ingeval de troon onbezet is, voorzien de Kamers, samen beraadslagend, voorlopig in het regentschap totdat de geheel vernieuwde Kamers bijeenkomen; deze bijeenkomst heeft plaats uiterlijk binnen twee maanden. De nieuwe Kamers, samen beraadslagend, voorzien voorgoed in het bezetten van de troon.

AFDELING II.

De ministers.

Art. 86.

Niemand kan minister zijn dan indien hij Belg is door geboorte of grote naturalisatie heeft verkregen.

Art. 87.

Geen lid van de koninklijke familie kan minister zijn.

Art. 88.

De ministers zijn in de ene of in de andere Kamer alleen dan stemgerechtigd, indien zij er lid van zijn.

Zij hebben zitting in elke Kamer en het woord moet hun worden verleend wanneer zij het vragen.

De Kamers kunnen de aanwezigheid van de ministers vorderen.

Art. 89.

In geen geval kan een mondeling of schriftelijk bevel van de Koning een minister van zijn verantwoordelijkheid ontheffen.

Art. 90.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft het recht ministers in beschuldiging te stellen en hen te brengen voor het Hof van Cassatie; dit alleen is bevoegd om hen te berechten, in verenigde kamers, behoudens hetgeen de wet zal bepalen betreffende het instellen van de burgerlijke rechtsvordering door de benadeelde partij en betreffende misdaden en wanbedrijven die door ministers buiten de uitoefening van hun ambt mochten zijn gepleegd.

Een wet zal bepalen in welke gevallen de ministers verantwoordelijk zijn, welke straffen hun worden opgelegd en op welke wijze tegen hen in rechte wordt opgetreden, zowel bij inbeschuldigingstelling door de Kamer van Volksvertegenwoordigers als bij vervolging door de benadeelde partijen.

Art. 91.

De Koning kan aan een door het Hof van Cassatie veroordeelde minister geen genade verlenen dan op verzoek van een van beide Kamers.

HOOFDSTUK III.

De rechterlijke macht.

Art. 92.

Geschillen over burgerlijke rechten behoren bij uitsluiting tot de bevoegdheid van de rechtbanken.

Art. 93.

Geschillen over politieke rechten behoren tot de bevoegdheid van de rechtbanken, behoudens de bij de wet gestelde uitzonderingen.

Art. 94.

Geen rechtbank, geen met eigenlijke rechtspraak belast orgaan kan worden ingesteld dan krachtens een wet. Geen buitengewone rechtbanken of commissies kunnen, onder welke benaming ook, in het leven worden geroepen.

Art. 95.

Er bestaat voor geheel België een Hof van Cassatie. Dit Hof treedt niet in de beoordeling van de zaken zelf, behalve bij het berechten van ministers.

Art. 96.

De terechtzittingen van de rechtbanken zijn openbaar, tenzij de openbaarheid gevaar oplevert voor de orde of de goede zeden; in dit geval wordt zulks door de rechtbank bij vonnis verklaard.

Inzake politieke misdrijven en drukpersmisdrijven kan het sluiten der deuren niet dan met algemene stemmen worden uitgesproken.

Art. 97.

Elk vonnis is met redenen omkleed. Het wordt in openbare terechtzitting uitgesproken.

Art. 98.

De jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsmede voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven.

Art. 99.

De vrederechters en de rechters in de rechtbanken worden rechtstreeks door de Koning benoemd.

De raadsheren in de hoven van beroep en de voorzitters en ondervoorzitters der rechtbanken van eerste aanleg binnen hun rechtsgebied worden door de Koning benoemd uit twee lijsten van twee kandidaten, de ene door die hoven, de andere door de provincieraden voorgelegd.

De raadsheren in het Hof van Cassatie worden door de Koning benoemd uit twee lijsten van twee kandidaten, de ene door de Senaat, de andere door het Hof van Cassatie voorgelegd.

In beide gevallen mogen de op één lijst voorgedragen kandidaten ook op de andere worden voorgedragen.

Alle voordrachten worden openbaar gemaakt ten minste vijftien dagen voor de benoeming.

De hoven kiezen uit hun leden hun voorzitters en ondervoorzitters.

Art. 100.

De rechters worden voor het leven benoemd.

Geen rechter kan uit zijn ambt worden ontzet of worden geschorst dan door een vonnis.

De overplaatsing van een rechter kan niet geschieden dan door een nieuwe benoeming en met zijn toestemming.

Art. 101.

De Koning benoemt en ontslaat de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken.

Art. 102.

De wedden van de leden der rechterlijke orde worden door de wet vastgesteld.

Art. 103.

Geen rechter mag van de regering bezoldigde ambten aanvaarden, tenzij hij die onbezoldigd uitoefent en behoudens de gevallen van onverenigbaarheid bij de wet bepaald.

Art. 104.

Er zijn in België drie hoven van beroep. De wet bepaalt hun rechtsgebied en de plaatsen waar zij zijn gevestigd.

Art. 105.

De inrichting van de militaire rechtbanken, hun bevoegdheid, de rechten en verplichtingen van de leden van deze rechtbanken, alsmede de duur van hun ambt worden door bijzondere wetten geregeld.

Er zijn rechtbanken van koophandel in de plaatsen die de wet aanwijst. Zij regelt hun inrichting, hun bevoegdheid, alsmede de wijze van benoeming en de duur van het ambt van hun leden.

Art. 106.

Het Hof van Cassatie doet uitspraak over conflicten van attributie, op de wijze bij de wet geregeld.

Art. 107.

De hoven en rechtbanken passen de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toe in zover zij met de wetten overeenstemmen.

HOOFDSTUK IV.

De provinciale en gemeentelijke instellingen.

Art. 108.

De provinciale en gemeentelijke instellingen worden door wetten geregeld.

Die wetten verzekeren de toepassing van de volgende beginselen :

1° De rechtstreekse verkiezing, behoudens de uitzonderingen die door de wet kunnen worden gesteld ten aanzien van de hoofden der gemeentebesturen en van de commissarissen der regering bij de provincieraden;

2° De bevoegdheid van de provincieraden en van de gemeenteraden voor alles wat van provinciaal en van gemeentelijk belang is, behoudens goedkeuring van hun handelingen, in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald.

Verscheidene provincies of verscheidene gemeenten mogen zich met elkaar verstaan of zich verenigen, onder de voorwaarden en op de wijze door de wet te bepalen, om zaken van provinciaal belang of van gemeentelijk belang gemeenschappelijk te regelen en te beheren. Evenwel kan aan verscheidene provincieraden of aan verscheidene gemeenteraden niet worden toegestaan samen te beraadslagen;

3° De openbaarheid van de vergaderingen der provincieraden en gemeenteraden binnen de bij de wet gestelde grenzen;

4° De openbaarheid van de begrotingen en van de rekeningen;

5° Het optreden van de Koning of van de wetgevende macht om te beletten dat de provincieraden en gemeenteraden hun bevoegdheid te buiten gaan en het algemeen belang schaden.

Art. 109.

Het opmaken van de akten van de burgerlijke stand en het houden van de registers behoren bij uitsluiting tot de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid.

TITEL IV.

De financiën.

Art. 110.

Geen belasting ten behoeve van de Staat kan worden ingevoerd dan door een wet.

Geen provinciale last of belasting kan worden ingevoerd dan met toestemming van de provincieraad.

Geen gemeentelijke last of belasting kan worden ingevoerd dan met toestemming van de gemeenteraad.

De wet bepaalt, ten aanzien van de provinciale en de gemeentelijke belastingen, de uitzonderingen waarvan de noodzakelijkheid uit de ondervinding zal blijken.

Art. 111.

De belastingen ten behoeve van de Staat worden jaarlijks gestemd.

De wetten die ze invoeren, zijn slechts voor één jaar van kracht, indien zij niet worden vernieuwd.

Art. 112.

Inzake belastingen kunnen geen voorrechten worden ingevoerd.

Geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet.

Art. 113.

Behalve in de gevallen door de wet uitdrukkelijk uitgezonderd, kan van de burgers geen retributie worden gevorderd dan alleen als belasting ten behoeve van de Staat, de provincie of de gemeente. Inzake polders en wateringen, wordt niets gewijzigd aan de thans bestaande regeling die onderworpen blijft aan de gewone wetgeving.

Art. 114.

Geen pensioen, geen gratificatie ten laste van de Staatskas kan worden toegekend dan krachtens een wet.

Art. 115.

Elk jaar wordt door de Kamers de eindrekening vastgesteld en de begroting gestemd.

Alle staatsontvangsten en -uitgaven moeten op de begroting en in de rekeningen worden gebracht.

Art. 116.

De leden van het Rekenhof worden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers benoemd, voor de tijd bij de wet bepaald.

Dit Hof is belast met het nazien en het verevenen der rekeningen van het algemeen bestuur en van allen die tegenover de Staatskas rekenplichtig zijn. Het waakt ervoor dat geen artikel van de uitgaven der begroting wordt overschreden en dat geen overschrijving plaats heeft. Het stelt de rekeningen der verschillende besturen van de Staat vast en is ermee belast te dien einde alle nodige inlichtingen en bewijsstukken te verzamelen. De algemene staatsrekening wordt aan de Kamers onderworpen met de opmerkingen van het Rekenhof.

Dit Hof wordt door een wet ingericht.

Art. 117.

De wedden en pensioenen van de bedienaren der erediens ten laste van de Staat; de daartoe vereiste bedragen worden jaarlijks op de begroting uitgetrokken.

TITEL V.

De gewapende macht.

Art. 118.

De wet bepaalt op welke wijze het leger wordt aangevoerd. Zij regelt eveneens de bevordering, de rechten en de verplichtingen van de militairen.

Art. 119.

Het legercontingent wordt jaarlijks gestemd. De wet die het vaststelt, is slechts voor één jaar van kracht, indien zij niet wordt vernieuwd.

Art. 120.

De inrichting en de bevoegdheid van de Rijkswacht worden door een wet geregeld.

Art. 121.

Vreemde troepen mogen niet dan krachtens een wet tot de dienst van de Staat worden toegelaten, het grondgebied bezetten of er doorheen trekken.

Art. 122.

De inrichting van een burgerwacht wordt in voorkomend geval door de wet geregeld.

Art. 123.

(Opgeheven 24 augustus 1921.)

Art. 124.

Militairen kunnen niet van hun graden, ererechten en pensioenen worden ontzet dan op de wijze bij de wet bepaald.

TITEL VI.

Algemene bepalingen.

Art. 125.

De Belgische Natie kiest als kleuren rood, geel en zwart, en als rijkswapen de Belgische Leeuw met de kenspreuk EENDRACHT MAAKT MACHT.

Art. 126.

De stad Brussel is de hoofdstad van België en de zetel van de Regering.

Art. 127.

Geen eed kan worden opgelegd dan krachtens de wet. Deze stelt de formule vast.

Art. 128.

Ieder vreemdeling die zich op het grondgebied van België bevindt, geniet de bescherming verleend aan personen en aan goederen, behoudens de bij de wet gestelde uitzonderingen.

Art. 129.

Geen wet, geen besluit of verordening van algemeen, provinciaal of gemeentelijk bestuur is verbindend dan na te zijn bekendgemaakt in de vorm bij de wet bepaald.

Art. 130.

De Grondwet kan noch geheel, noch ten dele worden geschorst.

TITEL VII.

Herziening van de Grondwet.

Art. 131.

De wetgevende macht heeft het recht te verklaren dat er redenen zijn tot herziening van zodanige grondwettelijke bepaling als zij aanwijst.

Na deze verklaring zijn beide Kamers van rechtswege onthouden.

Twee nieuwe Kamers worden overeenkomstig artikel 71 bijeengeroepen.

Deze Kamers beslissen, in overeenstemming met de Koning, over de punten die aan herziening zijn onderworpen.

In dit geval mogen de Kamers niet beraadslagen wanneer niet ten minste twee derden van de leden waaruit elke Kamer bestaat, tegenwoordig zijn; en een verandering is alleen dan aangenomen, indien zij ten minste twee derden van de stemmen heeft verkregen.

TITEL VIII.

Overgangsbepalingen.

Art. 132.

Bij de eerste keuze van het Staatshoofd mag van de eerste bepaling van artikel 80 worden afgeweken.

Art. 133.

De vreemdelingen die in België waren gevestigd vóór 1 januari 1814 en er hun woonplaats hebben behouden, worden beschouwd als Belgen door geboorte, mits zij verklaren dat zij het door deze bepaling toegekende voordeel wenssen te genieten.

De verklaring moet worden afgelegd binnen zes maanden te rekenen van de dag waarop deze Grondwet verbindend wordt, indien zij meerderjarig zijn, en binnen het jaar na hun meerderjarigheid, indien zij minderjarig zijn.

Bedoelde verklaring moet geschieden voor de overheid van de provincie waarin zij hun woonplaats hebben.

Zij wordt gedaan in persoon of door een gemachtigde, houder van een bijzondere en authentieke volmacht.

Art. 134.

Totdat de wet erin zal hebben voorzien, heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers een discretionaire macht om een minister in beschuldiging te stellen, en het Hof van Cassatie om hem te berechten, met karakterisering van het misdrijf en bepaling van de straf.

De straf mag echter niet zwaarder zijn dan opsluiting, behalve in de gevallen door de strafwetten uitdrukkelijk bepaald.

Art. 135.

Het personeel van de hoven en de rechtbanken blijft in functie zoals het thans bestaat, totdat een wet hierin zal hebben voorzien.

Die wet moet gedurende de eerste zitting van de Kamers worden ingevoerd.

Art. 136.

Een wet, gedurende dezelfde zitting in te voeren, zal bepalen op welke wijze de leden van het Hof van Cassatie voor de eerste maal worden benoemd.

Art. 137.

De Grondwet van 24 augustus 1815 alsmede de provinciale en de plaatselijke statuten zijn afgeschaft. De provinciale en de plaatselijke overheden behouden echter hun bevoegdheden totdat de wet hierin op andere wijze zal hebben voorzien.

Art. 138.

Met ingang van de dag waarop de Grondwet uitvoerbaar wordt, zijn alle daarmee strijdige wetten, decreten, besluiten, reglementen en andere akten opgeheven.

Aanvullende bepalingen.

Art. 139.

Het Nationaal Congres verklaart dat de volgende zaken door afzonderlijke wetten, en wel binnen de kortst mogelijke tijd, dienen te worden geregeld :

- 1° De drukpers;
- 2° De inrichting van de jury;
- 3° De financiën;
- 4° De inrichting van de provincies en van de gemeenten;
- 5° De verantwoordelijkheid van de ministers en andere overheidspersonen;
- 6° De inrichting van het gerecht;
- 7° De herziening van de lijst der pensioenen;
- 8° De maatregelen om misbruiken bij cumulatie van ambten te voorkomen;
- 9° De herziening van de wetgeving inzake faillissement en uitstel van betaling;
- 10° De inrichting van het leger, de rechten op bevordering en op pensioen, alsmede het Militair Strafwetboek;
- 11° De herziening van de wetboeken.

Bruxelles, le 22 décembre 1966.

Le Président de la Chambre des Représentants,

Brussel, 22 december 1966.

De Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers,

A. VAN ACKER.

Les Secrétaires,

De Secretarissen.

J. VERCAUTEREN,
M. JAMINET.